

دانشگاه قم

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث

عنوان:

راهکارهای مقابله با خرافات از دیدگاه قرآن کریم و احادیث

استاد راهنما:

حجت الله و المسلمین جناب آقای دکتر علی احمد ناصح

نگارنده:

اشکان دانش

زمستان ۱۳۹۲

چکیده

انسانها همواره برای سوالات بیشماری که پیرامون آنها فراگرفته به دنبال پاسخ می گردند لذا گاهی با مسایل برخورد عالمانه می کنند و پاسخی مناسب برای مجهولات خود می یابند یا این که بر پایه برخی از توهمات و خیال باطل برای سوالات خود جواب تراشی می کنند تا به نوعی درد جهل خود را تسکین دهند؛ اینگونه می شود که به عقاید باطل و خلاف واقع متمایل می گردد مجموعه این گونه عقاید و یا اعمالی که از آن ناشی می شود را خرافات می گویند . خرافات آثار مخرب و بعضاً غیر قابل جبرانی دارد از جمله نابودی امت ، دین گریزی و روی آوردن به مسایل بی اساس به جای عقلانیت و ... لذا باید برای مبارزه با آن و تالی فاسدشان تمام قد قیام کرد از این رو است که اسلام به عنوان دین جامع و جادوانه به این امر مهم همت گماشته است ؛ و قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام به مثابه دو بال این دین کامل الهی در کنار هم به مقابله با این افیون اجتماعی اقدام کرده اند برنامه های قرآن کریم و عترت را در این رابطه می توان به چند بخش تقسیم کرد :

ابتدا مانند طبیعی حاذق به ریشه یابی مرض خرافه گرایی پرداخته و جهل ، تقلید کورکورانه و... را از علل آن تشخیص می دهد سپس با موقعیت شناسی مکانی و زمانی به درمان این مرض صعب العلاج می پردازد لذا برای عصر جاهلیت با خرافاتی همچون تطیر ، ازلام ، سحر و... نسخه ای مناسب می پیچد و برای مقابله با خرافات ادیان منحرف گشته یهود و مسیحیت مانند حس ناسیونالیستی و رهبانیت و... راهکارهای مناسب ارائه می دهد البته به دلیل جاودانگی آموزه های قرآن کریم و عترت در مقابله با خرافات در عصر حاضر از جمله نحس بودن بعضی از ایام و اعداد و آویزه های خرافی و ... نیز راهکارهایی را ارائه می دهد اهم راهکارهای قرآن کریم برای مقابله با خرافات در همه انواع و اقسام آن می توان به توجه به فطرت ، دعوت به عقل گرایی ، دعوت به برهان و دوری از تقلید کورکورانه و ... اشاره کرد در احادیث معصومین (ع) نیز آموزه های مفید و موثری برای مقابله با خرافات وجود دارد که می توان به دعوت به خردورزی ، دوری از تلقین و مستند گویی و دعوت علما به مرزبانی از دین و... اشاره کرد به این ترتیب در همه اعصار به ویژه در عصر حاضر عالمان آگاه و بصیر به مسایل و معضلات فردی و اجتماعی به این دعوت اهل بیت علیهم السلام بیک گفته اند که در عصر حاضر می توان به عالمانی همچون امام خمینی رهبر معظم انقلاب اسلامی و شهید مطهری اشاره نمود که با سخنرانی ها ، نگارش های و تلاششان، سعی در زدودن خرافات بر عقاید باطل از جامعه داشته اند

کلیدواژه : خرافه ، راهکارهای مقابله با خرافات